

IZSELJENIŠKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSkih IZSELJENCEV CELEGA SVETA

IZDAJA DRUŽBA SV. RAFAELA, V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 22a (DELAVSka ZBORNICA)

LETO III.

LJUBLJANA, NOVEMBER 1933.

ŠTEV. 5.

Dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski.

Pismo izseljenim vernikom ljubljanske škofije.

Letos obhajamo 1900 letnico Odrešenja. Vse ljudi je Jezus Kristus s svojo smrtjo na križu odrešil, vsem je zaslužil milosti, ki so potrebne za zveličanje, tudi Vam, predragi v Gospodu, ki ste daleč od domačega kraja, med tujimi ljudmi, ki govore drug jezik in morda žive po drugi veri. Zato je prav, da se tudi Vi, raztreseni po vsej širni zemlji, spomnite svojega Odrešenja in si pridobite zveličavne milosti, ki Vam pomagajo, da pridete nekoč v svojo pravo večno domovino — kjer se bomo sešli vsi, ki verujemo v Jezusa Kristusa in ga ljubimo.

S križem in trpljenjem nas je Jezus odrešil. Ta težki in krvavi način odrešenja je zahtevala božja pravičnost in Jezus ga je prostovoljno zgolj iz ljubezni do nas ljudi izvršil. Moral je prehoditi mučni križev pot, moral se je dati na križ pribiti in v neznosnih mukah na njem umreti. Ako tega ne bi bil storil, bi mi ne mogli iz svojih grehov in bi nam pot v srečnejšo večnost bila zaprta. V živi veri se moramo Jezusu iz vsega srca zahvaliti za neprecenljivo dobroto odrešenja. Hvaležnost Jezusu Kristusu je naša prva dolžnost vedno, posebno še v tem svetem letu.

Druga dolžnost pa je, da spoznamo in si zapomnimo pomembni nauk Jezusovega križa. Ako Sin božji po svoji človeški naravi ni mogel v nebeško slavo drugače kakor po križevem potu, potem si tudi mi ne smemo domišljevati, da bi mogli v večno srečo priti brez trpljenja. Tudi nam je križ najzvestejši spremljevalec v življenju, ki nas nikdar ne zapusti. Križ nam je povsod pripravljen in ne moremo mu uiti, če se še tako daleč preselimo. Križ nositi moramo in sicer vsak dan, nihče se ga ubraniti ne more. Če kdo še tako tuhta in skuša svoje življenje lepo in udobno urediti, skrbem, boleznimi in smrti ne more zapreti vrat, z nobenim denarjem se ne more odkupiti. V duhu Kristusovem moramo križ sprejeti vdano in z zaupanjem, kajti On, ki nas je na križu odrešil, nam bo tudi pomagal križ nositi, da nam ne bo pretežak. Ako ga nosimo v ljubezni do Križanega, ni težak, saj ljubezen najtežja bremena olajša. Le glejte matere in očete, koliko prenesejo in pretrpijo za otroke, katere ljubijo. Ljubezen vse prenese, vse pretrpi. Če v ljubezni božji svoje vsakdanje trpljenje nosimo, bo nam v zveličanje, bo vsakdanji križev pot tudi nam pot v neminljivo slavo in večno srečo.

Tretja dolžnost naša je, da si pridobimo milosti, katere nam je Jezus Kristus s svojo smrtjo pripravil. Ko nas je Jezus odrešil, nam ni vzel svobodne volje, ni nam sadove križa vsilil, ampak na razpolago nam jih je dal, izročil jih svoji sveti Cerkvi, da jih ona deli vsem, ki jih sprejeti hočejo. Torej je od vsakega po-

sameznika odvisno, ali sprejme milosti ali pa jih zanemarja in zavrže. Kdor jih zanemarja in sprejeti noče, temu tudi Jezusova bridka smrt ni v odrešenje, temveč ostane v svojih grehah. Torej, predragi v Gospodu, sprejemajte milosti Odrešenja iz rok svete Cerkve, ki jih deli v daritvi sv. maše in sv. zakramentih. Svete maše se vsako nedeljo in zapovedan praznik vestno, redno in pobožno udeležujte. Četudi pridige na tujem jeziku ali petja ne bi razumeli, daritev sv. maše je vendar ista kakor doma, isti Jezus obnavlja svojo krvavo daritev na križu in Vam deli milosti, kolikor so Vaše duše za nje pripravljene. In sveti zakramenti od krsta do poslednjega bolniškega maziljenja so vsi v naše posvečenje in odrešenje postavljeni. Zato jih morate prejemati, zlasti spoved in sv. obhajilo, da v Vaših dušah zamrlo življenje znova obujate in vzdržujete.

Pa boste rekli: Saj bi hodili k sv. maši in prejemali sv. zakramente, o! kako radi, pa ni ne cerkve ne duhovnika blizu, daleč proč od katoliškega življenja smo v sredi drugovercev. Kako naj si pridobimo milosti Odrešenja? Na to Vam odgovarjam, da je Jezus tudi Vam pripravil milosti in Vam jih deli, ker brez lastne krivde ne morete k sv. maši in k zakramentom. Kaj naj storite? Glejte, ob nedeljah in praznikih si vzemi pol ure časa, če imaš družino, naj se vsa družina zbere in skupno molite in v duhu pristojte sv. maši. Bog bo videi željo v Vaših srcih in jo bo sprejel kakor da ste res pri sv. maši in bo Vaše molitve po Jezusu Kristusu uslišal.

K spovedi ne morete, ker ni spovednika, vsaj ne takega, ki bi razumel naš jezik. Ali morate potem v smrtnih grehah naprej živeti? O, nikakor ne. Jezus je tudi Vam pripravil sredstvo, da brez dejanske spovedi očistite svoje duše. Kesati se morate svojih grehov in sicer s popolnim kesanjem, to je iz ljubezni do Boga, do Križanega Jezusa in pa namen imeti, da se boste grehov, ki jih obžalujete tudi resnično spovedali, kadar boste priložnost imeli za sveto spoved. S takim kesanjem si morete vedno in povsod očistiti dušo, ni Vam treba v grehah živeti, četudi spovednika nimate na razpolago. Pomislite, kako je naš Odrešenik dober, da nam je dal v kesanju že odpustanje grehov. Uporabljajte torej kesanje pridno v svoje zveličanje. Naučite kesanja tudi svoje otroke, da ga bodo znali, se ga navadili in s tem sebi milosti Odrešenja pridobivali. To storite in boste živeli resnično nadnaravno življenje, ki je pot v nebesa. Da bi vsi tako ravnali in izkoristili Jezusovo Odrešenje, to je moja želja za Vas in moja iskrena prošnja na letošnjo izseljeniško nedeljo. Blagoslov Vsemogočnega Boga † Očeta in † Sina in Svetega † Duha naj pride na Vas in naj pri Vas vedno ostane. Amen.

V Ljubljani na praznik vseh svetnikov 1933.

† Gregorij Rožman,
škof ljubljanski.

Dr. Ivan Jožef Tomažič, škof lavantinski.

Pozdrav izseljenim vernikom.

Ljubljeni izseljenci.

Odkar sem letos na praznik Marijinega Vnebozvetja v mariborski stolni cerkvi zavzel sedež lavantinske škofije in prevzel Apostolsko Administracijo delov krške, sekovske in somboteljske škofije, nisem našel lepše priložnosti, da Vam kot novi škof lavantinski pošljem v tujino svoj prvi nadpastirski pozdrav, kakor je prva Adventna nedelja, ki je posvečena spominu slovenskih izseljencev.

Na Vas, dragi izseljenci, sem mislil, ko sem ob nastopu svoje nove službe v ljubezni božji pozdravljaj duhovnike in vernike izročene mi škofije ter rekel: „Končno pozdrav globokega sočutja vsem trpinom Lavantinske škofije: ubožcem, ki so brez strehe in hrane; brezposelnim, ki iščejo dela in zaslužka, pa ga ne najdejo; . . . vsem, ki so žalostnega in potrtega srca. Bog sam ve, kako rad bi slehernemu odvzel ali olajšal njegovo bedo in bol! K svojemu Zveličarju, ki ni imel, kamor bi glavo naslonil (Mat. 8, 20), ki je bil Mož bolečin (Iz. 53, 3) v pravem pomenu besede, ki je izpil kelih trpljenja do zadnje kaplje: k Njemu molim, naj potegne vse, ki jih tlači ta ali ona težava, na Svoje božje srce, da bodo tam iskali in našli pomoč in tolažbo.“

Dasi Vas, ljubljene izseljenci, nosim zapisane v svojem srcu, vendar bom na Izseljeniško Nedeljo zopet in zopet ponavljaj pri sv. daritvi, „naj potegne božji Zveličar vse, ki jih v tujini tlači ta ali ona težava, na Svoje božje srce, da bodo tam iskali in našli pomoč in tolažbo.“

Kakor iz vse duše želim, da najde vsak v tujini svoj košček kruha, ki mu ga domovina ni mogla dati, tako Vas v ljubezni božji opominjam, da pri sedanjih gospodarskih negotovostih ohranite tudi ob največji preizkušnji zaupanje v božjo Previdnost. Ni je stiske, ne težave tako velike, da bi je vsemogočni in usmiljeni Bog ne mogel ali ne hotel preložiti! A še bolj me skrbi in boli nevarnost, kateri je izpostavljena v tujini Vaša vera in Vaša večna sreča, zlasti v krajih, kjer nimate svojega duhovnika, ali živite med ljudmi, ki niso katoličani. Obljubujem Vam, da ne bom prenehal moliti in prositi presv. Srca božjega, da ne odstopite od vere v Boga pa tudi ne od Njegovih zapovedi, in ne od sv. Cerkve, v kateri ste krščeni in vzgojeni.

A še eno Vam obljubujem: da bo odslej poleg skrbi, ki mi jih nalaga v škofiji nadpastirska služba, moja stalna in stalna skrb, kako z božjo pomočjo zagotoviti slov. izseljencem primerno število slovenskih duhovnikov, pa naj tudi doma nimamo preobilja dušnih pastirjev! Molite še Vi, da mi pri tem trudu podeli Bog svojo milost in svoj blagoslov.

V to Vam pošiljam prvič svoj nadpastirski blagoslov, ki naj Vas poleg mojih molitev spremlja skozi življenje ter naj potrdi in izvrši, kar prosim in želim!

Naj bo Ime Gospodovo slavljeno — zdaj in vekomaj! Naša pomoč v Imenu Gospodovem, ki je ustvaril nebo in zemljo!

Naj Vas blagoslovi vsemogočni Bog † Oče in † Sin in † Sveti Duh. Amen.

V Mariboru, dne 2. novembra 1933.

† Ivan Jožef,
škof lavantinski.

Izseljeniška nedelja je zopet tu.

Praznik naše zveste ljubezni izseljencev do domovine in naroda doma, — domovine in naroda doma do svojih izseljencev bomo tudi letos praznovali prvo adventno nedeljo, 3. decembra.

Družba sv. Rafaela se tudi tetos zaupno obrača do vseh gg. duhovnikov in vseh voditeljev naroda po celi Sloveniji z zaupno prošnjo, da tudi letos to nedeljo praznujejo v znamenju te naše zveste medsebojne ljubezni.

Stotisoči so odšli z doma na tuje ali po raznih mestih našega juga ali po raznih državah sveta. Odšli so izpred naših oči. Ali so odšli tudi iz našega srca? Bomo res pozabili na nje? Bomo res brezbrizni za usodo in življenje teh stotisočev? Nam je res vseeno kako se jim godi, kako nam versko, narodno in gospodarsko poginjajo in propadajo?

Tega nikakor ne smemo! Nasprotno to nedeljo, kajne, bo vsaka, prav vsaka naša župnija brez izjeme, pokazala našim izseljencem, da jih ljubimo, da smo jim zvesti, da jih smatramo še za naše, čeprav so daleč zdoma. O kako jih bo to zveselilo, pokrepilo in navdušilo za našo skupno vero, za naš skupni narod in za naš skupni dom! Pokrepilo jih bo, da bodo ostali katoliški Slovenci, kjerkoli so! Mislili bodo na svoje domače, katere so zapustili in jim obnovili svojo zvestobo. Otroci na tujem se bodo spomnili svojih starišev, svojih sorodnikov tu doma, jim pisali, jih podpirali.

Kaj pa naj storimo na to izseljeniško nedeljo, 3. decembra, prvo adventno nedeljo?

1. V vseh naših cerkvah naj bo zjutraj obhajilna miza polna zlasti sorodnikov izseljencev, ki bodo zanje darovali sv. obhajilo.

2. Pri vseh sv. mašah se bo govorilo o naših izseljencih. Za gg. pridigarje je priložena posebna pridiga, katera jim nudi nekoliko misli za te govore.

3. Pri popoldanski službi božji naj se molijo liturgije vseh svetnikov z molitvami „Za naše brate, ki jih ni tukaj.“

4. V dvoranah naj se priredi igra „Za srečo v nesrečo“ (izdala Družba sv. Rafaela), petje, deklamacije in predavanja o izseljencih. Čisti dobiček naj bi se poslal Škofijskemu izseljeniškem skladu.

5. Nabirajo naj se člani za Družbo sv. Rafaela. Članarina je Din 10.—, ki je obenem naročnina na „Izseljeniški Vestnik“. Sprejme se vsak, tudi najmanjši dar.

6. Vsaka hiša, ki ima koga na tujem, z doma kjerkoli, naj si preskrbi skupno pismo našim izseljencem. Iztis stane 25 para. Naroča se pri Družbi sv. Rafaela. To pismo naj podpiše domač g. župnik in družina in naj se ta dan pošlje izseljencem.

7. Glede cerkvenih darovanj opozarja Družba sv. Rafaela na oklic obeh Škofijskih izseljeniških skladov.

Alli bomo letos pozabili na nje?

Namreč na stotisoče naših bratov in sestra na tujem, na naše izseljence?

Nikakor ne! Tudi letos bo cela Slovenija praznovala prav po vseh župnijah izseljeniško nedeljo na 1. adventno nedeljo, 3. decembra.

Družba sv. Rafaela je vse storila, da bi ganila srca vseh naših gg. župnikov in duhovnih pastirjev, da bi to nedeljo gotovo praznovali vsak v svoji cerkvi.

Tudi Škofijski izseljen. sklad se pridružuje Družbi sv. Rafaela in se obrača zaupno do vseh slovenskih src, do vseh gg. župnikov in jih prosi, da to nedeljo gotovo praznujejo s svojimi župljani in ta dan molijo z njimi zlasti za ohranjenje sv. vere med njimi.

Tisoči so, ki nam versko poginjajo in odpadajo. Ogromno misijonsko polje se nam je odprlo med njimi, katerega smo dolžni se lotiti z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo. Za te reveže se nihče drug ne briga. Če se mi sami, njih ožji rojaki in sorodniki, ne bomo zanje pobrigali, so izgubljeni v veliki večini. Potrebujejo slovenskih duhovnikov, ki bi šli med nje in reševali njih duše. Potrebujejo oprav za njih kapelice, oprav za službo božjo, potrebujejo slovenskih knjig in časopisov. Njih v brezverstvo se potapljaajoče duše kriče k nam v domovino po nujni pomoči. Morda nikdar v naši narodni zgodovini toliko tisočev naših ljudi ni živelo v tolikih verskih in moralnih nevarnostih, kakor žive danes skoraj stotisoči. Zato nikdar v naši zgodovini nismo imeli takih in tolikih dolžnosti do njih, kakor jih imamo danes.

Nas bo ta veliki čas, nas bodo te velike potrebe našle majhne? Bomo danes zaprli svoja srca in svoje žepe za te velike namene? Bog nas varuj tega! Velika odgovornost nas čaka kot narod pred vsemi zanamci, ki nas bodo radi naše brezbrčnosti kedaj sodili in obsodili in metali kamenje še na naše grobove.

Zato odbor, kateremu je poverjeno vodstvo Škofijskega izseljeniškega sklada, prosi vse, praznujmo letošnjo izseljensko nedeljo po vseh naših cerkvah! Molimo in žrtvuemo za naše lastne domače izseljenske misijone in pomagajmo versko in moralno reševati tisoče naših lastnih rojakov in krvnih sorodnikov v tujini.

Kristus Gospod je sam posvetil tudi izseljensko življenje, ker je sam svoja najnežnejša leta na zemlji preživel kot izseljenec, begun v Egiptu. Zato bo stoteren plačnik nam vsem za vse, kar storimo in žrtvuemo za te svoje nesrečne brate in sestre.

Ali bi se ne moglo to, ali katero drugih nedelj, opraviti darovanj, ofre v naših cerkvah in dati prilike dobrim slovenskim srcem, da žrtvuemo za ta veliki naš versko-narodni namen?

Vsi darovi naj se pošljejo na škofijski ordinariat z določilom, da je to za Škofijski izseljeniški sklad.

Vsem gg. duhovnikom, ki bodo kaj storili v ta namen in vsem vernikom, ki bodo molili in žrtvovali za nje pa že naprej v imenu božjega izseljenca Jezusa Kristusa stoterni Bog plačaj.

Odbora Škof. izselj. sklada
Ljubljanske in mariborske škofije.

Skrb za slovenska dekleta.

Najžalostnejša žrtev sedanjih težkih gospodarskih razmer so naša slovenska kmečka dekleta. Na tisoče so jih pognale z doma v mesta, na naš jug in preko državnih meja. Naš jug jih je poln. Nekateri sodijo, da jih je visoko nad deset tisoč.

Veliko jih je po Franciji, Nemčiji, Belgiji, Holandiji. Na stotine jih je v Egiptu. Po mestih južne Amerike jih je zelo veliko. V mestu Montevideo na pr. jih

je nad tristo. Koliko jih je vseh skupaj, ne vemo, ker ni mogoče voditi statistike. Gotovo pa je, da jih ne bo dosti pod dvajset tisoč.

To je ogromna številka za tako majhen narod.

Kot služkinje, kuharice, sobarice po hotelih, postrežnice, natakarike, pa celo kot „pjevačice“ po nočnih zabaviščih si reve iščejo skorjico trdega kruha.

Splošno jim moramo dati čast in priznanje, da se dobro drže moralno, versko in gmotno. Povsodi jih čislajo kot pridne, snažne in poštene delavke.

Vendar pa čujemo marsikaj tudi zelo slabega o njih življenju na tujem.

In to drugače biti ne more.

To so preprosta, neizkušena dekleta, ki ne poznajo zlobe in pokvarjenosti sveta, ki niso vzgojena za tako težke razmere, za tako težke preizkušnje v verskem in moralnem oziru, v kakoršne so vržene v grdi in mrzli tujini. Na vseh koncih in krajih jim prete neštevilne nevarnosti. Povsodi so jim nastavljene najrafiniranejša in najbolj vabljuje zanjke. Le samo moralne in versko močne in utrjene so jim kos. Zato ni čudno, če se jih toliko vjame v te zanjke in tako nesrečno pogine časno in večno.

Da bi se za te reve vsaj nekoliko poskrbelo, ustanovilo se je v Ljubljani posebno društvo, ki se imenuje „Društvo za varstvo deklet“, takozvani „Koledvorski misijon.“

Društvo vzdržuje v Ljubljani v palači Vzajemne zavarovalnice posebno pisarno (Masarykova cesta, nasproti glavnega kolodvora). Na kolodvoru vzdržuje stalno zastopnico, misijonarko z belo-rumenim trakom na rokavu, ki pazi na dohod takih deklet na kolodvor, da jim je hitro na strani kot angelj varih, jim pomaga do varnega zavetja v stanovanju Marijinega doma za dneve, ko iščejo službo, jim pomaga najti pošteno in varno službo.

Več do sedaj društvo ni moglo in ne more storiti, ker mu manjkajo denarna sredstva. In vendar je tu še ogromno drugega dela, katerega treba razplesti po celi državi, vsaj po večjih mestih. Ogromno je dela, da bo vsaj nekoliko preskrbljeno za nje v tujini. V Zagrebu, Beogradu in Skoplju so požrtvovalni rodoljubi ustanovili posebna društva in domove, kjer najdejo dekleta svoje zavetišče, svoje varstvo in pomoč. Vendar je vse še tako majhno, tako nebogljeno, da je samo le majhno delo, katerega morejo vršiti. Enake organizacije in domove treba še po vseh drugih mestih.

Ko se na izseljensko nedeljo spominjamo naših izseljencev na tujem, ali ni naša dolžnost, da se v prvi vrsti in na poseben način spominjamo tudi teh deset tisočev naših slovenskih deklet? molimo za nje? in za nje žrtvuemo?

Tu je veliko, hvaležno narodno in božje misijonsko delo zlasti za naše Marijine družbe. Dekleta, če ve same za se ne boste poskrbele, tudi drugi ne bodo. Ali bi ne bila dolžnost, da vsaka Marijina družbenica žrtvuje vsaj Din 2.— na leto za ta vzvišen Marijin namen?

Družba sv. Rafaela se zato obrača na vsa posebna slovenska dekleta, posebno pa na naše dekliske organizacije in jih prosi pomoči. Dekleta na nogel! Pokažite svoje narodno in versko prepričanje zlasti pri tem tako eminentno dekliskem delu. Za izseljensko delo darujte same, nabirajte za Društvo za varstvo deklet in mu pomagajte do sredstev, da bo

moglo razviti kar največjo delavnost, in rešiti kar največ vaših tovarišic, ki poginjajo na tujem.

Nabrane svote pošljite ali naravnost Društvu za varstvo deklet (na zgornji naslov), ali pa na Škofijski izseljeniški sklad z določbo namena. Škofijski izseljeniški sklad je itak sklenil, da bo dal del na izseljeniško nedeljo nabranih darov temu društvu na razpolago.

Marijine družbe vrše tudi veliko misijonsko delo, ako ostanejo v ozki pismeni zvezi z vsemi dekleti župnije, članicami in nečlanicami, jim pogosto pišejo, jim pošiljajo dobro berilo, zlasti Bogoljuba, Domoljuba, Cvetje in drugo podučno berilo. Marija bo vesela takega misijonskega dela in ga članicam plačala s svojo priprošnjo.

Letni občni zbor Družbe sv. Rafaela.

24. oktobra, na praznik sv. Rafaela, je tudi letos imela Družba sv. Rafaela svoj letni občni zbor, pri katerem je odbor polagal letne račune o svojem delovanju in poslovanju v preteklem poslovnem letu in si je Družba sv. Rafaela dala smernice za svoje delovanje v prihodnjem poslovnem letu.

Predsednikovo poročilo.

Predsednik družbe je prvi dal obširnejše poročilo, iz katerega posemamo zlasti sledeče točke:

Družbino delovanje na znotraj, t. j. številčni razvoj družbe po članstvu in finančah

1. Družba sv. Rafaela je na znotraj preteklo leto napredovala kakor v številu članstva, tako v finančah, kakor bosta natančneje poročala tajnik in blagajnik.

1.) Tudi minulo leto pa nismo niti približno dosegli onih števil, kakoršne bi bili radi imeli in kakoršne bi tako eminentno narodno delo, kakoršnega vrši Družba, zaslužilo. Število članstva bi moralo segati ne v stotine, temveč v tisočine. Ko bi se ji pridružili vsaj tisti, ki imajo bližnje sorodnike kje zdoma! In to bi bila samo njih dolžnost ljubezni. Zato pa tudi finančno še ni dosežen zaželjen uspeh. V tem čaka Družbo sv. Rafaela še ogromno delo. Bog ve, če ga bo zmogla. Dobra volja ji gotovo ne manjka.

2.) V svojem vpljivu kakor v naši javnosti med narodom tu doma, tako med izseljenci, tako pri cerkvenih in državnih oblasteh je Družba sv. Rafaela tudi v preteklem letu ohranila svoj standard zadnjih let. Opaža se, da se ljudstvo v izseljeniških zadevah vedno bolj z zaupanjem obrača na Družbo in jo prosi posredovanja, pomoči in sveta. Tudi v našem časopisu se je ohranilo zaupanje v Družbo in njeno delo.

3.) Naši izseljenci sirom sveta se je oklepajo vedno pristraneje in vedno bolj čutiljo, da je Družba sv. Rafaela res za nje srce domovine, ki kaže svojo ljubezen do izseljencev, svojo skrb za nje ravno potom Dr. sv. Rafaela. Iz vseh nasebin celega sveta se vedno bolj obračajo na njo za posredovanje in pomoč v njih težavah in potrebah, kar je veselo znamenje. Tako postaja Družba sv. Rafaela vedno bolj vez med domovino in izseljenci.

4.) Kakor cerkvene oblasti tako tudi državne so Družbi sv. Rafaela pokazale pri vsaki priliki svojo naklonjenost in priznanje za njeno plemenito delo, kar je omogočilo marsikak uspeh našega dela v preteklem letu v korist naših izseljencev.

5.) Ker vidi Družba sv. Rafaela veliko korist pri njenem delu, da ni osamljena, je ostala zvesta članica Zveze izseljeniških Organizacij (ORIS) s sedežem v Zagrebu. In res ji je ravno ta zveza pomagala do marsikakega uspeha. Zato je Družba sv. Rafaela dolžna zahvalno glavnemu odboru Zveze, ki ji je vsikdar šel z vso postrzeljivostjo na roke in vse njene številne zadeve pri ministerstvu za socialno politiko priporočal in podpiral. Kako velik vpljiv uživa ravno Družba sv. Rafaela med izseljeniški organizacijami cele države, so naši odposlanci imeli priliko videti in čutili na letošnjem izseljeniškem kongresu v Sarajevu 15. okt., katerega so se udeležili v imenu Družbe in tam prednesli naše zahteve in predloge.

Družba sv. Rafaela bo zvesto šla tudi v prihodnje to svojo pot.

Družbino delovanje.

II. O Družbinem delovanju na zunaj bosta podala natančneje poročilo družbin tajnik in blagajnik.

1.) Predsednik je povdaril ogromne težave, ki za Družbo naraščajo od leta do leta zlasti glede verske in narodne oskrbe naših izseljencev. Po svoji bogati skušnji, katero ima pri reševanju izseljeniškega problema, vidi Družba osnovno rešitev izseljeniške oskrbe v tem, da oskrbi izseljeniške nasebine z izseljeniški duhovniki in učitelji, odn. šolskimi sestrami. „America docet“ — Severna Amerika uči jasno in glasno, da je edino in vse, kar je potreba za izseljence narediti, da se jim res pomaga, to, da se jim pošlje narodno duhovščino. Ta bo pa vse drugo naredila. V Severni Ameriki se je naš izseljeniški živel razvil v krasno procvitajoče nasebine z narodnimi župnjami in cerkvami, z narodnimi šolami in dvoranami, z narodnimi prosvetnimi in podpornimi organizacijami, se je krasno razvil gospodarsko, pridobil si velik vpljiv v ameriškem javnem in prosvetnem življenju. In to brez vsake tudi najmanjše pomoči domovine. Milijonsko premoženje so si skupaj spravili, za kar pa domovina ni dala niti pare. Nasprotno milijarde Din so, katere je dobila tudi domovina že od njih. Vse to je pa delo samo izseljeniških duhovnikov. Izseljenci sami so samo neuki in preprosti kmetje in delavci. Edini izobraženec med njimi je bil duhovnik. In ta je vse to naredil. Poglejmo Egipt. Tam slovenski frančiškani že leta in leta oskrbujejo slov. nasebini v Kairo in Aleksandriji z izselj. duhovniki. Tam imajo slovenske šolske sestre zavetišče za dekleta, društva itd. Poglejmo pa drugod po svetu, Nemčijo, Francijo, Holandijo. Tudi tam vse nacionalno življenje med nasebinci se je začelo povsod in samo tam, kamor je prišel slov. duhovnik. To so dejstva, katere slepec lahko vidi, če le hoče.

Zato Družba sv. Rafaela že sedem let kriči in dela: „Dajte našim izseljencem duhovnike, pa ste jih oskrbeli z vsem bolje, kakor če bi jim dali ne vem koliko vladnih zastopnikov.“

2.) Ravno v tej zadevi pa nastajajo po eni strani po nasebinah vedno večje težave za izseljeniške duhovnike. Sramotnja, podtikanja, sumničenja in denunciacije najpogostejše vrste so njih vsakdanji kruh. Da se more žrtvovati za svoje ljudi, mora biti hlapec tujim narodnostim, da si zagisura košček bednega kruha in streho nad glavama. Da še več! Vkljub številnim intervencijam pri oblasteh še do danes Družba sv. Rafaela ni dosegla, da bi se jim težka leta žrtve in truda štela kot službena leta. Zato pa nastajajo radi teh razmer na drugi strani velike težave v tem, da je težko, da, skoraj nemogoče dobiti duhovnikov, ki bi hoteli iti v tako težke razmere v tujino za našimi izseljenci. Če bi se pa kdo oglašil, ni denarnih sredstev, da bi se ga moglo poslati. Tako pa ostaja cela vrsta naših slovenskih delavskih nasebin po našem jugu in zunaj po svetu brez duhovnika, tako brez vodstva, brez poduka in pomoči, prepušteni samim sebi in raznim izkoriščevalcem. Kakšno je moralno življenje po takih nasebinah, treba pa vzeti v roke n. pr. samo kak naš časopis iz tujine, n. pr. iz Buenos Aires, ki je velik del zapolnjen s samimi ostudnimi oglasi raznih mazačev za zdravljenje sramotnih spolnih bolezni. Posebno naglajusen tak oglas prinaša „Jugoslavija“ iz Buenos Aires. Če se tem mazačem izplačajo tako veliki in dragi oglasi po naših listih, lahko sklepamo, kakšno je potem življenje naših ljudi, da je toliko okuženih s to strašno boleznijo.

Družba sv. Rafaela je vse storila in vse žrtvovala, da je pomagala n. pr. g. Kastelicu, da je mogel oditi v Argentinijo. Kako bi bila potrebna oskrba nasebin naših delavcev po jugu in drugod.

3.) Veliko težav je imela Družba sv. Rafaela v minulem poslovnem letu tudi glede šolskih sester, katere so nasprotniki očrnil pri oblasteh tako, da so jim odrekle dovoljenje izselitve v Argentinijo. Le številnim intervencijam poslanika, konzula, izselj. zveze in dobrih prijateljev se je slednjič posrečilo izposlovati jim to dovoljenje. Proti tem sovražnikom naših sester se bori Družba sv. Rafaela že vsa leta.

4.) Veliko skrbi povzročajo Družbi sv. Rafaela tudi izseljeniški povratniki, katere tuje vlade vračajo z izgonom domov brez vsakih sredstev. Dokler so množili kapital tujim državam s svojimi krvavimi žulji, so jih rade imele. Sedaj jih brez srca mečejo domov in bedo in pomanjkanje in na breme naše javnosti.

5.) Potem je vprašanje izseljevanja naših slovenskih deklet na jug in v tujino. Tisoče in tisoče jih imamo. To vprašanje je še popolnoma nerešeno. Imamo sicer Društvo za varstvo deklet, „Kolodvorski misijon“, ki ima ogromno nalogo. Vendar kako malo smo storili še za to skelečo narodno rak rano. Tu bo treba ožjega stika med obema organizacijama, ogromnega dela, da se bo vsaj nekaj doseglo.

6.) Vse te stvari stanejo Družbo ogromnega dela, pisanja in intervencij,* je zaključil predsednik svoje poročilo. „Družba dela in žrtvuje, kolikor more. Iz vsega tega se pa vidi jasno,

kako ogromnega pomena je Družba sv. R. faela! Kako ogromne so njene naloge! Družba vidi vse te potrebe, srce jo boli za naše ljudi, ker bi rada pomagala, pa ne more. Zato pa pozivam vso slovensko javnost, da se zave svoje dolžnosti, katero ima do tako eminentne narodne organizacije. Družba zaključuje svoje letošnje poslovno leto s srčno zahvalo g. Pučlju, ministru za socialno politiko, za njegovo toliko podporo Družbi, enako šefu izseljeniškega oddelka tega ministrstva dr. g. Aranickiju za njegovo naklonjenost Družbi, Kr. banski upravi za denarno podporo, obema gg. škofoma za vso uspešno pomoč, katero sta nam celo leto naklanjala, zlasti pa vsem onim gg. župnikom, ki so nas finančno podpirali in vsem članom. Bog plačaj vsem!"

(Dalje prihodnjic)

Kako se razvijajo naši po svetu? NA DOMAČEM JUGU.

Slovinci v Beogradu so začeli izdajati svoj tednik „Slovenski Beograjski tednik“, ki je pisan deloma v slovenščini deloma v cirilici. Prinaša šaljivo prilogo „Otroška priloga“. — Za celo leto stane Din 98.—. Naroča se pri upravi Poenkareova ulica 25.

Izseljeniški muzej in izseljeniški katastar (zapisnik vseh naših izseljencev) ima v načrtu naš izseljeniški komisarijat v Zagrebu, ki se je preselil v novo stanovanje v palačo „Narodne zaštite“. Tja se je preselila tudi pisarna Zveze Izseljeniških Organizacij (Savez Iselj. Org.). Njen naslov je sedaj: Branimirova ulica 15.

O notranji kolonizaciji naše države razglša kr. banska uprava savske banovine: V aktivnih krajih njenega področja, t. j. v Slavoniji in Sremu je na prodaj mnogo kmečkih posestev in lepo število veleposestev. Kmečka posestva radi padanja števila porodov, radi t. zv. „bele kuge“, veleposestva pa radi izvedbe agrarne reforme.

Na prvih so posestva že urejena in jih kupci dobe urejene v svoje roke. Hiše in gospodarska poslopja že stoje po obstoječih vaseh, sadovnjaki so zasajeni s sadnim drevjem, njive obdelane in senožeti urejene. Poleg tega obstoje po mnogih vaseh t. zv. zemljiške organizacije (zajednice) in dobe kupci teh posestev tudi lastninske pravice v teh zemljiških organizacijah; kjer dobe pravico do velikih skupnih pašnikov, gozdov l. t. d. Ponekod, kjer je to mogoče, je izpeljana tudi kanalizacija in komasacija, t. j. vsakemu posestniku je dodeljeno celo posestvo skupaj v enem kosu.

Vasi, v katerih so ta posestva na prodaj, so zvečine lepo urejene, leže skupaj kakor mala mesta, imajo že šole, cerkve in občinsko upravo, zvezana so z dobrimi cestami, leže ob železnici, ali vsaj nedaleč od njih in niso predaleč od trgov in mest. Poleg tega imajo zdravo podnebje in ugodno klimo. Ljudje so dobri in postrežljivi, zemlja je rodovitna in ugodna za vse vrste žita, krompirja, zelenjave, sena itd. Cene teh posestev so zelo ugodne.

Dom sv. Marte v Skoplju. — Skoro leto dni deluje v Skoplju na Bunjakovcu, v Karadjordjevi ulici štev. 56, prijazen Dom sv. Marte za služkinje in dekleta, ki pridejo v Skoplje in so brez službe. Zavod vodijo č. sestre usmiljenke, ki so si v hiši uredile lepo kapelico sv. Jožefa z Najsvetejšim. Skoplje ima 80.000 prebivalcev, in je bil dom že zelo potreben. Veliko južno mesto nudi vsakojake nevarnosti za mladega neizkušnega dekleta. V domu pa ima mirno zavetje in hrano za one težke dni brez zaslužka. Tudi sicer more postati Martin dom središče tega stanu, ki nima sicer nikogar, ki bi zanj žrtvoval urice poka in zdravega veselja. Pod vodstvom č. ss so dekleta že priredile nekaj lepo uspelih iger in petje v veliki dvorani poleg katoliške cerkve na ulici Kralja Petra. Tu vodijo gg. jezuitje deklisko Marijino kongregacijo. Brez verskega življenja in prejemanja sv. zakramentov ne gre, da bi se mogel človek obdržati na umazanih valovih življenja.

Dekleta kakor gospodinjje naj se obračajo na vodstvo doma sv. Marte v Skoplju, ako si želijo dobro. Dela se tudi na tem, da dobimo v Skoplju kolodvorski misijon. Ustvarila ga bo krščanska ljubezen, ki ima samo en cilj: reševati duše.

Južno od Raške: V Kosovskoj Mitrovici nas je mnogo Slovencev. Nekateri so si pozidali že svoje hiše. Zvečine bomo vsi tu tudi ostali. Zvečine smo rudarji in uslužbenci angleške družbe. Druge zabave nimamo kakor, da si včasih malo zapojemo.

Pri Obiliću smo zvečine sami Primorci. Tu je dobra Rijavčeva družina, katere sin, mladi Venčeslav, študira v Prizrenu.

V selu Novo Kosovo sta dve slov. družini. Kdo ne pozna g. Pavlina tudi v Sloveniji, saj je za cerkev v Pristini nabiral tudi tam? Danes ta cerkev že stoji. Lepa je kot golob in že od daleč jo vidiš, ko se voziš po železnici proti carski Pristini. Njen veliki zvon mogočno zvoni, dar Predosilječanov. Zvonenje oskrbuje g. Staka.

V Vučitrnu je tudi več slovenskih družin. Prevz. g. škof Gnidovec jih je obiskal ravno pred svojim odhodom v Rim in jim birmal njih male. Cerkve še nimajo. Službo božjo vrši duhovnik, ki jih obišče, kar v privatni hiši. Seboj prinese vse potrebno za sv. mašo, oltar in mašno obleko. Lepo je tedaj za kat. družino, ko se v njeni hiši opravi najsv. daritev in sprejme vsa družina sv. obhajilo kar doma.

Na Livasi pri Uroševcu sta dve primorski družini. Sin ene teh družin, g. Vojko, studira v semenišču v Prizrenu. Žal, da je bolezen v tej hiši. Malaria je. V Uroševcu je slov. družina živnozdravnika dr. Bartonclja in še nek sorodnik nadškofa Jegliča je tu uradnik.

V Prizrenu je več Slovencev, ki so zaposleni pri financni orožništvu, na škofiji. Tu imamo lepo cerkev. Ljudstvo je pobožno. Dne 29. sept. smo na svečan način proslavili 60 letnico našega dobrega g. škofa Gnidovca, dasi v njegovi nenavozočnosti; bil je prav takrat v Rimu.

V Skoplju je največ Slovencev. Morda bomo kmalu lahko zapisali, da je Skoplje za Ljubljano največje slovensko mesto. Zelo veliko je tu slovenskih deklet, ki si kot služkinje služijo svoj vsakdanji kruh. Za njih varstvo imajo svoj Dom sv. Marte, katerega vodijo usmiljene sestre. Tudi v bolnici jih je mnogo. Mnogo teh deklet živi tu v revščini. Radi bi jih poslali domov, ko bi imeli denar. Med odličnimi slovenskimi družinami naj omenim družino generala g. Lava Rupnika, g. Šorlija in celo vrsto uradnikov. G. dr. Mesesnel je priznan arheološki strokovnjak. Tu so tudi slovenski oo. jezuitje, ki vrše veliko misijonsko delo med katoličani teh krajev. Izdajajo tudi časopis „Blagovest“, list za katolike južne Srbije, s čemer vrše tudi veliko kulturno delo.

Bistrenica je najštevilnejša naselbina slovenskih Primorcev. Do 150 ljudi šteje. Imajo pravoslavno cerkev, ker so nekateri prestopili v pravoslavje. Tudi svojega popa imajo. Žalostni so pa drugi, ki bi si pa radi postavili katoliško cerkev. Vse že imajo: denar in načrte, samo zemljišča jim ne da Zadruga. Vkljub težavam pa upamo, da bomo dobili tudi kat. cerkev. Pri nas so bili na birmovanju naš g. škof in so nam obljubili vso pomoč. Slovenski duhovniki nas večkrat obiščejo, da nam lomijo kruh božje besede in dele sv. zakramente. Pred kratkim smo dobili tudi nov harmonij, kjer se vadimo v petju. Tudi nekaj cerkvene obleke in denarnih podpor so nam razni dobrotniki poslali.

V Pepelištu je tudi nekaj Slovencev, ki so si postavili zasilno kapelico. Zelo nujno potrebujejo raznih stvari za službo božjo. Morda bi se jih usmili kako dobro srce in jim pomagalo oskrbeti kapelico z vsem potrebnim za službo božjo.

Sploh pa ni kraja, kjer bi se ne našel tudi kak Slovenec bodisi uradnik, orožnik, financar i. dr. Še v hribih pod Ljubotonom na Šaru jih najdete.

Ob Dojranskem jezeru v Dušanovcu je večja slov. naselbina. Ustanovil jo je g. Pavle Marušič, brat bana dravske banovine. Naseljenci so zvečine Istrani. Cerkev tu zida g. Milan Janežič. G. škof je bil že tu na birmi. Sprejeli so ga brez slavalovok, zato pa s toliko toplejim srcem in veseljem kot svojega duhovnega očeta. Lepo je bilo za veliko noč, ko je poslal vsaki družini stotak za piruhe. Tik ob jezeru je na pr. lepa Janežičeva domačija. Tu je tudi več grkokatolikov, katere večkrat obišče g. Kapsarevič.

V Strumici je grkokatoliški župnik g. Ivanović. Imajo lepo svojo cerkev. Tudi za naše ljudi skrbi z veliko ljubeznijo.

V Štipu je več Slovencev, ki imajo kurata g. Jeraja. Med njimi je g. Franjo Telban v Kočanih, ki je neumorni kulturni delavec.

V Bitolju je več slovenskih družin med častniki in podčastniki. Veliko je tudi naših vojakov, ki radi pojo slovenske pesmi in jih ima prebivalstvo rado.

V Kumanovem je več Slovencev, ki imajo lično kapelico, katero oskrbuje skrbna in dobra gospodinja Canka. Tu se katoliki zbirajo ob nedeljah k nedeljskim pobožnostim.

Sploh nas je Slovencev tukaj veliko in povsod. Prišli smo sem za kruhom. Spoznali smo svoj novi kraj in ga vzljubili. Vendar pa smo zelo zelo potrebni pomoči iz Slovenije. Naša Westfalija je blizu. Zupančič nas še ni opeval. Vendar pa delamo čast svoji ožji domovini. Poročevalec.

V ZAPADNI EVROPI.

Avstrija.

V Avstriji imamo na tisoče naših Slovencev, zlasti v Gradcu in na Dunaju, od katerih pa zelo malo slišimo. Vse spi.

Ali bi se ne dobilo kaj zvestih rojakov, ki bi stopili v zvezo z Družbo sv. Rafaela in nam pomagali delati med njimi za zvestobo v veri in narodu?

Leoben, gor. Štajersko. — Izseljeniška nedelja bo skoraj zopet tu. To je za nas izseljence praznik nas slovenskih trpinov na tujem in praznik našega domotožja in naše bede. Domov bi radi šli. Srce nas tja žene. Toda ne moremo! Kam pa? Tako moramo ostati, kamor nas je zanesla usoda in tu izživeti svoje grenko življenje bednega in zapuščenega izseljenca. Tisti, ki imajo še delo, zaslužijo malo in še to v vednem strahu, da izgube delo. Tisti, ki so brez dela, pa so bili tako pametni, da so se o pravem času potrudili in si pridobili tuje državljanstvo, so sedaj vsaj toliko preskrbljeni, da dobivajo bedne podpore. Tisti pa, ki so iz katerega koli vzroka to zanemarili, so danes največji reveži. Brez dela so, brez jela, brez podpore. Živi ne morejo v grob, domov nimajo kam, tu jih ne marajo. Berači so. Zato vsi, ki ste primorani na tujem si iskati vsakdanjega kruha, pridobite si o pravem času tuje državljanstvo.

Domače izseljence v domovini pa prosim, da vsaj toliko svojcem v tujini izkažejo ljubezni, da jim pošiljajo slovenske časopise, Mohorjeve in druge knjige. Nihče razen izseljencev ne ve, kako veliko delo vrši tako časopisje v tujini. To je vez, ki nas veže z domovino. Posebno priporočam, da naj bi na izseljeniško nedeljo sorodniki izseljencev mislili na to. Če drugega ne, vsaj „Izseljeniški Vestnik“ naj bi jim preskrbeli. Ta list veže nas izseljence vsega sveta med seboj in z domovino. Bil je zelo potreben. Izseljenci, oklenimo se ga, dopisujemo vanj in si ga naročamo. Postane naj naše glasilo, ki bi nam počrlo žalostne in vesele novice, ki se zgodijo po naših naselbinah.

O, da ostali bi doma
v domači vasi sred' polja!
Saj rože lepše tam cveto
in lepše ptičice pojo.

Ivan Kovač.

Belgija.

Eysden. — Knjižnica jugosl. društvu sv. Barbare zopet deluje. Nastanjena je v stanovanju izselj. učitelja g. Stoviška. Pevski zbor „Zvon“ je priredil 13. avgusta dobro uspell koncert.

Jugosl. podporno društvo je 27. avgusta ob priliki 8 letnice svojege obstoja priredilo prijetno zabavo z dvema veseloligrama.

Tudi v Belgiji se začno zimski slovenski tečajji po vseh večjih naselbinah. Vodil jih bo g. Stovišek.

V **Zwartbergu** so 17. septembra slovesno blagoslovili novo društveno zastavo. Nad 100 Slovencev se je pripeljalo na slovesnost tudi iz Holandije. Slovesno pridigo je imel g. Oberžan. Navoč je bil tudi P. Teotim. Proslave so se tudi udeležila tri slovenska društva iz Holandije z zastavami, dalje poljska, avstrijska, in madžarska društva in belgijsko stanovsko rudarsko društvo. Tudi zastopnika kr. poslanstva iz Briselja in konzulata iz Liege sta se slavnosti udeležila. Po blagoslovu je bila slavnostna parada po mestu in zborovanje v dvorani, kjer so nastopili razni govorniki tako g. Oberžan, P. Teotim, g. Pero Bilanovič kot zastopnik „Jedinstva“, g. Kronovšek predsednik zveze društev sv. Barbare v Holandiji, g. Franc Kovačič iz Eysdena, g. Matko Matevž iz Liege, g. Ivan Žnidaršič iz Nieuwenhavana in g. Žerjal v imenu jugoslov. konzulata.

Francija.

V Franciji so razbili slogu med našimi izseljenci z ustanovitvijo „Saveza Jugosl. radnika“. Ustanovitelji te organizacije hočejo s silo spraviti pod en klobuk vse dosedanje organizacije, ne glede na njih versko in protiversko prepričanje. Katoliški izseljenci so si z velikimi trudi in žrtvami ustanovili svoja društva sv. Barbare, ki so že dolgo vrsto let vršila prosvetno in podporno delo med našimi izseljenci. Popolnoma upravičeno so se zato postavili v obrambo svojih organizacij. Bila so pripravljena sodelovati z ostalimi društvi v vseh patriotičnih in drugih zadevah, svoje neodvisnosti glede verskega in prosvetnega dela pa seveda niso hoteli in tudi niso smeli žrtvovati. Organizatorji tega „Saveza“ so jih zato neolikano napadli in jim v „Jugoslovanskih Novinah“ (Pariz) očitalo protidržavnost, izkoriščanje in sebičnost. Napadli so posebno na surov način oba slovenska izseljeniška duhovnika gg. Skebeta in Švelca kot taka, ju imenovali celo „izdajalce in izkoriščevalce“ ljudstva. Oba gospoda

sta v svojo obrambo izdala že dve spomenici na naše poslanstvo v Parizu in ministerstvo za socialno politiko, kjer krepko in z dokazi zavračata te neolikane izbruhe proti sebi. Uboga gospoda! Za tolike svoje žrtve, toliko ogromno in težko delo za blagor naših izseljencev pa morata sedaj sprejemati tako plačilo in to od takih, ki bi jima morali dati samo priznanje in zahvalo za njihovo delo.

Družba sv. Rafaela je protestirala proti takemu početju na izselj. kongresu v Sarajevu in ministarstvu za socialno politiko in prosila varstva za oba gospoda. Gospoda ne dobita od doma nobene plače, žrtvovala sta svoje udobno življenje tu doma, še leta te službe izgubila, zato če se jima noče pomagati, naj se ju vsaj pusti pri miru. Tako težko je dobiti tu v domovini slov. duhovnika, ki bi hotel iti v to težko misijonsko življenje. V takih razmerah bo to še težje. Tako se zna zgoditi, da bodo ostali naši ljudje brez vsakega slov. duhovnika, torej brez vsakega vodstva in brez vsakega varstva. Ubogo ljudstvo!

Romanje. Francoski Slovenci so v velikem številu poromali v Trier, kjer je bila od 22. avgusta do 16. septembra izpostavljena relikvija Kristusove obleke.

V **Aumetzu** so 1. oktobra igrali Finžgarjevo „Razvalino življenja“.

Bruay-en-Artois. — Letošnje poletje se je več slovenskih družin udeležilo s Poljaki velikega romanja na božjo pot v Pernwelz v Belgiji.

Prvo sv. obhajilo je prejelo 20. julija več slovenskih otrok. Rožnenska bratovščina jim je priredila ob tej slovesni priliki slovesen zajutrek.

„Društvo Jugoslovanskih rudarjev sv. Barbare v Bruay“, sev. Francija, je poslalo zbirko slik in vabil z raznih prireditev za izseljeniški muzej. Prav lepa hvala!

Izseljenci, mislite sami na prevažno delo za vas same, da pošiljate slike, vabila, časopise, letna poročila i.t.d. v izseljeniški muzej. Poslužite se te ustanove, da ohranite zgodovino svoje naselbine.

Giraumont. — Mala slovenska naselbina živi težko življenje v tej krizi. Vendar ni pozabila na prosvetno delo. Ustanovila si je pevski zbor, ki šteje 16 pevcev, kar je četrtnina cele naselbine. G. Jurjevič je dal društvu svoje lastno stanovanje na razpologo za vaje. Zelo jim manjka harmonija, ker mora pevovodja brez vsakega instrumenta poučevati. Petje poučuje izseljeniški duhovnik iz Aumetza, g. Švelc.

Lievin P. d. C. — Nad 800 naših rojakov je poromalo julija meseca v Lorete, veliko božjo pot. Prišli so iz vseh slovenskih naselbin, tako da je bil to nekak shod vseh francoskih Slovencev. Imeli so seboj pevski zbor pod vodstvom g. Tuhtarja. Po opravljeni pobožnosti so udeleženci posedli po travi, kjer se je razvila živahna zabava. Stari znanci, ki se že dolga leta niso videli, so si segali v roke in se veselo pogovarjali o svojih razmerah. Slučajno so prispeli tja prav takrat železniški aspirantje iz Jugoslavije, 45 po številu, ki potujejo po Franciji in so si prišli ogledat krvavo pozorišče svetovne vojske.

Rožnenska bratovščina je priredila lepo veselo mladinsko prireditev, igro s petjem in rajanjem. Zasluga za to prireditev gre g. Tuhtarju.

Biserno sv. mašo nadškofa Jegliča so tudi Slovenci v Lievinu proslavili na svečan način. „Rafael“ piše: „Visoki jubilent je tudi velik prijatelj in dobrotnik nas izseljencev. Ko smo hili še od vseh pozabljeni, je on mislil na nas in nam poslal prve dušne pastirje“. Slovesne sv. maše so se društva udeležila z zastavami.

Monsg. V. Zupančič, izselj. duhovnik iz Lievina se je mudil letos poleti nekaj tednov v domovini. — Iz pogovora z Monsignorom smo spoznali, da ima tudi on zelo težko delo, ki zahteva veliko žrtev.

Merlebach. — Tukajšnji peki so začeli peči takozvani „Kri-sebrod“, — kruh za krizo, ki je iz nekoliko slabše moke in je cenejši, pa vendar okusen. Naši rojaki veselo pozdravljajo ta kruh.

1900 letnico smrti Kristusove in biserno sv. mašo nadškofa Jegliča so rojaki v Merlebachu slovesno proslavili.

Slovenska šola pravo napreduje kakor v Merlebachu tako v Jean d'Arc-u. V društvenih prostorih se za vsak poduk zbere nad 110 otrok. Obe šoli vodi z velikimi žrtvami g. učitelj Jankovič pod vodstvom g. Švelca.

Montiers. — Poleg v Merlebachu in okolici, kjer z velikim uspehom kaže našim izseljencem nova pota g. izseljeniški duhovnik Skebe, se je za poskušnjo uvedel šolski tečaj tudi za Montiers in Ste Marie aux Chenes. Oba tečaja vodi g. izseljeniški duhovnik Švelc. V Montiers se vrši šola na stanovanju g. Škofca, ki je veliko storil za ta tečaj. V Ste Marie aux Chenes se vrši šola v stanovanju g. Pavleniča. Zadnje čase pa je da domači g. župnik za to na razpologo dvorano v bivši rudniški

kantini. Knjige za te tečaje je darovala Kr. banska uprava iz Ljubljane.

Sallaumines P. de C. — „Rafael“ piše iz te naselbine: „Lani so pričeli nekateri naše rojake denuncirati, češ da so komunisti. Letos se to denuncijanstvo zopet ponavlja. Tako so dne 23. julija oblasti izvršile hišno preiskavo pri predsedniku društva, kjer seveda niso našli ničesar.“ — Res prav žalosten pojav, katerega so rodile sedanje politične razmere.

Uredništvo „Rafaela“ dostavlja k temu poročilu: „Iz več krajev naše emigracije smo že sprejeli poročila o grdem, podelm, Slovence nevrednem denuncijanstvu. Zgodili so se slučajji, da sta dva drug drugega denuncirala in oba radi tega izgubila delo. V nekem kraju se je prikradel v katol. društvo resničen komunist, ki je pa bil takoj izključen. To je pa marljiv denuncijant takoj porabil in denunciral celo društvo. — Ne moremo dovolj obsoditi tega grdega posla nekaterih ljudi...“
Žalostno!

Tucquegneux. — Društvo iz Marine je jako agilno. Z veliko vnamo zbira denar, da podpira svoje člane v nesreči in bolezni. Pred kratkim je priredilo tekmo v keglanju, kjer je naredilo čistega pobička 500 fr. — Priredilo je tudi igro s petjem, kjer je zopet naredilo nekaj čistega dobička v ta namen.

Holandija.

Ko je bil izseljeniški duhovnik g. Oberžan letos po leti doma, obiskali so ga trije holandski duhovniki, ki so se z avto pripeljali v Jugoslavijo, da vidijo kje so naši izseljenci doma. To so bili gg. Frencken in Van Campen, oba iz Breda in Benkelaar iz Antverpna v Belgiji. Udeležili so se 30. julija Jegličeve slavnosti na Stadionu, obiskali oba slov. škofa, Brezje in Bled, ogledali Bohinj in slovenski Štajer.

Sredi avgusta je prišla v Jugoslavijo manjša skupina holandskih Slovencev na obisk. Vodil jih je g. Celič iz Eygelshovna.

V Lutterade je imelo društvo sv. Barbare pretekli mesec lepo prireditev, katere čisti dobiček je bil namenjen društveni knjižnici. — Društvo je priredilo tudi izlet v Antwerpen.

Hoensbroek. — 24. sept. je priredilo slovensko društvo vinsko trgatve v spomin blagoslovitve družstvene zastave.

Slovenska šola se je zopet začela po vseh večjih slov. naselbinah Holandije. Solske tečaje vodi izseljeniška učiteljica gdčca. Marija Ažmanova.

Nieuwenhagen. — Vinska trgatve 10. sept. je izvrstno vspela. Priredilo jo je društvo sv. Barbare. Udeležili so se je tudi P. Teotim, izselj. duhovnik, g. Stovišek izselj. učitelj iz Belgije, in gdčca. Ažmanova.

Nemčija.

Iz Nemčije zadnje čase ne dobivamo več veliko poročil. Tam so nastale prav žalostne razmere med našimi izseljenci. Ustanovilo se je neko „Vseavstrijsko društvo“, ki uprizarja tudi med Slovenci in proti vsem Slovincem pravo gonjo. Tudi tukaj cvete denuncijanstvo. Več predsednikov naših društev je imelo letos hišne preiskave, aretacije in velike sitnosti s policijo. Tu doma jih denuncirajo, da so protijugoslovanski, tam pa, da so preveč jugoslovanski. V več društvenih prostorov je med sejami udrla policija pod vodstvom lastnih rojakov odpadnikov. Očrnilo so jih tudi pri cerkvenih oblasteh, da jim v več župnijah niso več dovolili nastopiti pri procesiji z zastavami in slovenskim petjem, da si so to do sedaj nemoteno vršili. Vse je prestrašeno in zbegano. Ubogo ljudstvo! Oblasti so tudi začele izganjati brezposelne Slovence nazaj v domovino, ki se vračajo domov v strašni bedi in pomanjkanju. In v teh tako strašnih časih pa še brat denuncira brata, da goji mržno oblast do vseh Slovencev. Ali moremo najti dovolj besed, da bi ožigosali take podleže?

SEVERNA AMERIKA.

Združene države.

Sedanja gospodarska kriza je težko zadela tudi slovenske farne osnovne šole. Ker ljudstvo nima zaslужka, tudi ne more plačevati šolnine, s katero so se te šole vzdrževale. Slovenske šolske sestre pa vkljub temu vstajajo na teh šolah in vrše veliko narodno delo med slov. izseljenci z lastnimi ogromnimi žrtvami in samozatajo.

Arcadia, Nebr. — Sprejela sem lani za izseljeniško nedeljo Vaše skupno pismo nam izseljencem, katerega sem bila zelo vesela. Poslala mi ga je moja dobra sestra Florentina Pleterški iz Brežic. Čim dalje sem tukaj, tim bolj se mi oglašajo domotožje po prelepi materi Sloveniji, po lepi Ljubljani, posebno po lepi frančiškanski cerkvi in pridigah, katere sem tam

poslušala. Prosim, da mi pošiljate „Izseljeniški Vestnik“, katerega se zelo veselim.

Naše razmere v Ameriki upamo, da se bodo kmalu zboljšale. Imam tri sinove, ki znajo vsi dobro tudi slovensko govoriti, in so vsi dobro poučeni tudi v katekizmu. Starejši, 19 let star, je v mestu Chadran v gozdarski armadi za brezposelne. Piše, da se imajo dobro, tudi za njih verske potrebe je dobro preskrbljeno, ker je tam lepa kat. cerkev. Stanujejo pa v Sotorih. To napravo je ustanovil naš predsednik Roosevelt, ki se trudi na vse mogoče načine, da bi zboljšal naše gospodarske razmere.
Mis. Mary Ponce.

Calumet, Mi. — Hrvatsko-slovenska podpora zveza se je na svoji konvenciji združila z Jugoslovansko kat. Jednoto. — Zveza je štela nad tisoč članov in imela premoženja nad 250.000 — dolarjev.

Chicago, Ill. — Dva črnca sta napadla in ubila enega izmed najuglednejših Hrvatov v Ameriki Antona Gazdiča. Blizu svetovne razstave je imel svojo garage in dobro zaslužil. Bil je tudi vrhovni predsednik hrvatske zajednice, največje podporne organizacije Hrvatov v Ameriki. Napadla sta ga, da bi ga oropala. Na svetovno razstavo je prišla tudi slovenska družina Ivana Šulca iz Clevelanda. Pri tej priliki so se šli vozit z motornim čolnom po jezeru. Motorni čoln pa je zadel v jezeru ob nek izletniški parnik in cela družina je utonila.

Cleveland O. — Staro cerkev sv. Vida so minuli mesec podrli, ker je prillitje nove cerkve toliko dozidano, da se sedaj vrši služba božja v njem.

Nova slovenska banka se je ustanovila v Clevelandu mesto propale North American Trust Co. Predsednik nove banke je slovenski zdravnik dr. Jakob Selškar, ki je bil predsednik prejšnje in jo je tako spretno vodil dokler niso prišli težki časi za bančna podjetja. Veliko slovenskega denarja je rešil v polomu banke, zato so mu delničarji nove banke zaupali tudi vodstvo nove. Nova banka je sprejela likvidacijo prejšnje. Rojakom želimo obilo vspaha z novim denarnim zavodom.

V Clevelandu je umrl odličen rojak in vnet delavec na društvenem in prosvetnem polju, g. Ivan Widervol.

St Paul, Minn. — Umrli je velezaslužen slovenski duhovnik Monsignor Anton Agulin, doma iz Semiča. Bil je dolga leta župnik nemške župnije sv. Neže. V Ameriko je prišel s škofom Starihom I. 1880. V mašnika je bil posvečen 1884 v St. Paulu. Zidal je ogromno kat. ljudsko šolo. Za katero je naredil načrte slov. arhitekt Ivan Jager. N. v m. p.

Washington D. C. — Ameriška prohibicija bo kmalu popolnoma odpravljena. Za njeno ukinitve mora glasovati 39 držav. Do sedaj je 23 držav odglasovalo proti prohibiciji. Glasovati mora še 16 držav, ki bodo glasovale pred 1. dec.

Washington D. C. — Tudi Amerika je začela skrbeti za svoje stare in onemogle delavce in 25 držav je že sklenilo zakon, po katerih bodo delavci državno zavarovani za starost in onemoglost.

Wilard Wis. — Dosedanji dolgoletni slovenski župnik te največje slovenske farmske naselbine v Ameriki, g. Ivan Novak, se je poslovil od svojih župljanov in odšel drugam. G. Novak je silno veliko storil za to župnijo. Zgradil je moderno župnišče, društveno dvorano. Hvaležni farani so se poslovili od njega v cerkveni dvorani. Župnijo so sprejeli v oskrbo slovenski oo. frančiškani in poslali na njegovo mesto P. Anzelma Murna.

JUŽNA AMERIKA.

Argentinja.

Buenos Aires. — Kakor v državah Zapadne Evrope, tako je zacvelo med našimi izseljenci podlo denuncijanstvo tudi v južni Ameriki, samo s to razliko, da gre tu samo proti našim šolskim sestram in izselj. duhov. g. Kastelicu. Tako podlo denuncijanstvo je povzročilo vodstvu šolskih sester ogromne težave, predno so ta obrekovanja toliko ovrgla, da je šest sester dobilo dovoljenje za izselitev v Argentino. Le posredovanju našega poslanštva v Buenos Airesu in ministerstvu za soc. politiko je vspelo to doseči.

Tudi proti g. Kastelicu so nastopili ti podli značaji, da bi mu otežkočili njegovo bivanje v Argentini in njegovo že itak tako težko delovanje.

Res žalostni časi in žalostne razmere.

V tako resnih in težkih časih bi morali vendar vsi samo pomagati, da se kaj doseže, če tudi morda kaj ni popolnoma po našem okusu. Tako pa vse samo razbijati. Bivšega našega poslanika v Buenos Airesu, g. Šveglja, ne bomo zagovarjali, ker se lahko sam. Pa so mu ti elementi onemogočili bivanje v Argentini. Kako res boli, ko čitamo v ondrotnih listih cele članke proti našim lastnim

rojakom, kjer kar mogli izrazov, kakor „lopov“, „izdajica“, „varalica“ itd. Kako bi se dal ta prostor časopisa boljše izrabiti za konstruktivno delo, katerega je toliko. Saj podira se samo tako rado.

Uboگو ljudstvo!

Izselj. duhovnik g. Josip Kastelic v Buenos Airesu je uredil stalno službo božjo v mestu, kjer se vedno več naših izseljencev zbira k nedeljski službi božji. Za tiste, ki ne morejo radi oddaljenosti k slovenski službi božji izdaja z velikimi žrtvami tednik „Naše duhovno življenje“, katerega po en iztis smo priložili zadnjemu „Izseljeniški Vestniku“ s prošnjo za naročilo. Iz privatnih pisem posnemamo, da si pridobiva vedno več prijateljev in da izseljenci spoznavajo, da so dobili v njem pravega očeta.

Novi list, tako je ime slov. tednika, ki je začel izhajati 23. septembra v Buenos Airesu. Kakor posnemamo iz uvodnih besedi konzorcija, ki ga izdaja, in iz uvodnika urednika, g. Viktorja Kjuja bo to list, kakoršnega so si vsi pametni izseljenci v Argentini želeli. Listu želimo obilo vspeha.

Chile.

Santiago de Chile. — Tukaj smo štirje Slovenci Salezijanci, ki se Vam zahvaljujemo, da nam pošiljate „Izseljeniški Vestnik“. — Slovencev je tu zelo malo, pa še ti niso organizirani in nimajo nobenega društva. Med njimi naj omenjam č. g. Aljzija Roka, ki je duhovnik in škofjski blagajnik v mestu Conception. Jugoslovani pa je po raznih čienskih mestih veliko, zlasti Hrvatov-Dalmatincev, ki imajo več velikih naselbin in društev. Glavni čilski jugoslovanski naselbini sta v Antofagasti, kjer jih je na 4000, in v Magallanesu, kjer jih je še več. V Santiaگو je Hrvatov nad 3000. Po drugih mestih jih je manj. Glavna jugoslovanska društva bi bila v Iquique (Ikike) sta „Društvo za medsebojno pomoč“ in „Društvo slovenskih gasilcev“. Enaki društvi sta v Antofagasti. V Santiago je „Jugoslovanski dom v Chile“. V Magallanesu „Jugoslovanski dom“, „Društvo za medsebojno pomoč“, in „Društvo jugoslovanskih gasilcev“. Časopisa imajo dva v hrvaškem in portugalskem jeziku. V Antofagasti „Naša Riječ“. V Magallanesu „Jugosloven v Chile“. Delavske pogodbe Jugoslavija še nima s Chile, da bi bilo preskrbljeno za naše delavstvo glede zavarovanja za slučaj bolezni in brezposelnosti. V Antofagasti imajo tudi svojo osnovno šolo, katero podpira naša vlada — Svoje duhovščine nimajo, zato so versko popolnoma zanemarjeni.

Pozdravljajoč domovino in vse naše ljube izseljence širom sveta, posebno one v Chile sem Franjo M. Schnurer, S. S.

Kotiček izseljeniškega strička.

Zaječar. — Mi smo prišli sem 1924 v čisto novi svet. Mislili smo, kako se bomo dobro počutili na tujem, pa nas je naš prihod čisto potrl. Nobene cerkve. Nič poznanih ljudi. Zdaj je več Slovencev tukaj. Domačini so se nas že navadili. Ko je prišla jesen, so nas povabili na trgatve. Radi so poslušali naši pesmi, če tudi nas niso razumeli. Niso nam dovolili pomagati pri trgatvi, samo grozdja so nam nanosili. Zelo radi nas poslušajo, ko jim pripovedujemo, kako je pri nas. Posebno naše pesmi imajo radi. Sedaj smo se že tu udomačili...

Palka Ludvik, uč. IV g. razreda

Aumetz, Francija. — Izvedela sem, da želite tudi pisma od slovenskih otrok iz tujine. Tudi jaz sem med njimi in Vam hočem pisati par vrstic. A to veste od slovenskega otroka v tujini, da ne zna dobro sestaviti tako pismo, ker sem še čisto majhna zapustila domovino. Dolgo sem hodila samo v francosko šolo. Še le sedaj, ko je prišel k nam gospod Jankovič sem se začela učiti slovensko. Edini spomin iz domovine imam, ko smo jedli hruške na domu moje tete in sneg, v katerega smo padali, ko smo šli tepeškat. Rada bi še enkrat videla slovenske kraje. Pavla Rožé.

Aumetz. — Ata mi je rekel, da naj Vam pišem. Pa kaj naj pišem, ko sem pa še majhen. Drugo leto še le hodim v šolo in k slovenskem poduku. Slovensko se rad učim, da se lažje kaj pomemim z mamó. Pozdravljam male Slovenčke po vsem svetu Vaš Tonček Jankovič.

Tuequegniens. — Leta 1931 sem prišla v Francijo. Tu je vse drugače kot doma. Najprej sem se morala učiti francosko. Dali so me v prvi razred, čeprav sem doma izdelala tretjega. Zdaj sem pa že v tretjem. Našega učitelja za slovenščino g. Jankoviča imamo radi, ki nas tako lepo uči. Rojena sem v Ledinah nad Idrijo: Pozdravljam vse izseljeniške slovenske otroke po svetu. Marija Gantar.

Chicago. Družene države Ameriške. — Dragi otroci v stari domovini in širom sveta! Hočem vam opisati napredek naše slovenske župnije in slovenske šole. V sv. Štefana šoli imamo 360

otrok od 1. do 8. razreda. Pa še nekaj imamo, pa vem, da ne uganete? Imamo Kindergarten. O, sem se zmotila. Misliła sem napisati otroški vrtec, največje veselje naših malih bratcev in sestric in tudi naših mamic. V vrtec je do 30 otrok. Vi bi bili presenečeni če bi videli, kako znajo slovenske igre predstavljati. V prvi vrsti gre čast našim dobrim šolskim sestram, ki se tako trudijo z njimi.

Pred vsem smo ponosni na našo slovensko šolsko mladinsko godbo. Orog 60 otrok igra v godbi. Danes, ko to pišem, bodo imeli svoj koncert.

Imamo dva pevska zbor. Odrasli in mladinski zbor. Sedaj imamo 5 sv. m š vsako nedeljo. Pri 2 pejejo odrasli zbor in mladinski zbor. Tudi priredijo pevske koncerte in igre.

Keglarsko zabavišče ima na oskrbi društvo Najsv. Imena. Igrajo tudi starokrajske igre, biljard, pingpong, ali pa tako imenovane bowling, mizice za karte in šah in tarok.

V Lemontu je bil Baragov dan. Je bilo veliko slovenskih ljudi iz vseh krajev, iz Clevelanda, Waukegana, Milwaukee, Sheboygana, Joliet, So, Chicago. Moramo vsi prositi Boga, da bi nam dal našega slovenskega svetnika, škofa Friderika Baraga. Molite tudi vi goreče zale.

Tudi je bil Medeni dan, in Slovenski dan pri Očetih Frančičkanih v Lemontu.

Za danes naj ta zadostuje drugič pa kaj več. — Piše v imenu sv. Štefaniških otrok

Barbka iz Chicago

Ljubi otroci! Zelo sem vesel Vaših pisem. Želim, da bi mi pisali slovenski otroci iz celega sveta in mi povedali, kako je tam in tam. Otroci pišite striček! Pošljite mu pa tudi svoj naslov. Za lepo pismo bo poslal v nagrado lepo knjigo. Vaš striček.

Zapuščina v Ameriki.

Pavčnik Ivan, sin Valentina in Katarine, rojene Bokalj, rojen 14. marca 1905 je dne 17. maja 1933 v Montevideo-južna Amerika umrl, zapustivši nekaj imovine. Sorodniki tega našega izseljenca naj javijo svoje naslove Družbi sv. Rafaela v Ljubljani.

Najlepša in najprimernejša igra za izseljeniško nedeljo je žaloigra

ZA SREČO V NESREČO

SPISAL P. KAZIMIR ZAKRAJŠEK. — Naroča se pri Družbi sv. Rafaela, Delavska zbornica, Ljubljana. Iztis stane Din 10.—. S tem je pa je dano avtorjevo dovoljenje in so plačane taintijeme.

Igrajte to igro. Zelo je hvaležna. Ljudstvo vam bo zanjo hvaležno.

Čisti dohodek prosimo za Družbo sv. Rafaela. Kjer jo bodo igrali in darovali Družbi čisti dohodek, jo pošlje Družba brezplačno.

Župnim uradom in dobrim srcem!

Iz našega juga prosijo katoliški duhovniki cerkvenih paramentov, kelihov, svečnikov, mašnega perila itd. Marsikje imajo po župnijah veliko takih stvari zavrztenih, ki se nihdar ne rabijo. Družba sv. Rafaela lepo prosi vse, da bi gg. župniki preiskali svoje shrambe in nam poslali, kar lahko pogreše. Bog bo obilni plačnik za to!

Zelo bi potrebovali vsaj tri takozvane „portatile“ oltarje, t.j. oltarje v kovčegu, kakoršne rabijo duhovniki, ki obiskujejo katoliške naselbine brez cerkve in duhovnika in so primorani maševati v privatnih hišah. V tem kovčegu je vse, kar potrebuje duhovnik za sv. mašo. — Ali bi se našli dobrotniki, ki bi hoteli žrtvovati za tak oltar? Pri vsaki maši, ki se bo na takem oltarju opravila, se bodo gotovo spomnili dobrotnika, ki ga je daroval. — Lepo prosimo!

DRUŽBA SV. RAFAELA.